

Дуална система на обучение

Дефиниция

Под „дуална система на обучение“ се разбира професионално обучение, което се осъществява паралелно на две места - в професионално училище и предприятие.

Обща информация

Системата на дуалното обучение е разпространена предимно в Германия, Австрия и Швейцария. Предпоставка за обучението в Германия е сключването на Договор за професионално обучение (Berufsausbildungsvertrag), а в Австрия, Швейцария и Южен Тирол Договор за придобиване на професия (Lehrvertrag). Местоположението на професионалното училище е в зависимост от седалището на съответното предприятие.

Quelle: www.wikipedia.de

Училищно обучение

Училищното обучение обхваща два тематични комплекса – специален с теоретични предмети по специалността и общ, включващ немски език, чужди езици, религия и спорт. В часовете учениците придобиват теоретични знания и базови умения. Целта е да бъдат реализирани практически умения в предприятието. Заниманията протичат от 8 до 12 часа на седмица. Преподава се на части или в блок от занимания. В края на годината учениците получават свидетелство, което се подписва и от предприятието.

Професионално обучение

Основата на професионалното обучение се определя от специфичните изисквания към отделната професия. По правило обучението протича 2-3 години. Предприятието, в което се извършва професионалното обучение, е отговорно за изграждането на практически умения и реализацията на теоретичните познания в предприятието. Обучаваните посещават 1-2 дни в седмицата в професионалното училище, а останалите 3-4 и свободните от занятия дни прекарват в предприятието. Алтернативно се прилага блоково обучение, при което учениците последователно се обучават 3 месеца в училище и 3 месеца в предприятието. Последната форма е много по-рядко прилагана.

Изпити

След изтичане на половината от обучението се полага междинен изпит. На него се установява междинното състояние на придобитите знания и опит. Резултатът от този изпит няма отношение към крайните изпити. В края на обучението се полага заключителен изпит, респ. изпит за усвоена професия на фаза „калфа“. Изпитите се организират и провеждат от компетентните комисии. Писмените изпити са унифицирани.

Предимства и недостатъци за обучаемите

Предимства

- Обучаемият работи на различни позиции в предприятието и опознава работата в отделните цехове и отдели
- Обучаемият редува занятията и практическата работа и с това получава съответно разнообразие и мотивация
- Придобиваните в училището знания много скоро след това се допълват от реален практически опит и съответно се адаптират към него
- Обучаваните получават заплащане по време на обучението си

Недостатъци

- Обучаемите са по-силно натоварени, тъй като трябва да съвместяват работното време с необходимото време за подготовка за училищните занятия

Предимства и недостатъци за предприятието

Предимства

- Предприятието, в което се извършва обучението, се запознава с теоритичните и практически умения на обучаемия

- Ако обучаемият остане на работа в предприятието, не е необходимо допълнително обучение за работата, която ще изпълнява
- Обучените вече са придобили всеобхватни познания за различните цехове и отдели на предприятието

Недостатъци

- Много ученици имат недостатъчно зрялост по отношение на придобитите знания в училището
- Обучението е свързано със съществени разходи
- Предприятието няма гаранция, че обучените ще продължат да работят в предприятието
- Не винаги има достатъчно обучаеми

Правно регулиране: Разделяне на компетенциите за правното регулиране на обучението в професионалното училище и предприятието:

Практическото обучение в предприятията е регулирано единно за цялата страна чреа Закона за професионално обучение / Berufsbildungsgesetz (BBiG). За специални професии, свързани с медицински услуги, гледане на болни, родилна помощ и др. има специални закони.

Министрите , респ. сенаторите за обучение на отделните федерални провинции (Kultusminister und -senatoren der Länder) отговарят за професионалните училища. Федералното правителство въвежда единен ред (правила) за обучение, докато отделните федерални провинции съставят специфични планове, респ. насоки за обученията в местните професионални училища. Общият форум на министрите от отделните провинции (Kultusministerkonferenz der Länder (КМК)) координира отделните планове за обучение и разработва рамкови планове за обучение.

Провеждането на обучението в предприятията се регулира от „компетентните органи“, т.е. търговско-промишлени камари, занаятчийски камари, селскостопански камари, камари на лекарите, ако няма дефинирани специални предписания по този въпрос за съответната професия. Тези органи съставят Регистри с признатите професии и сключените договори за професионално обучение ([Verzeichnis der Berufsausbildungsverhältnisse](#) (Lehrlingsrolle)), конфигурират комисиите за изпитите, издават наредби за провеждане на междинните и заключителните изпити, осигуряват консултанти по обучение за съответните предприятия и извършват съответния контрол.

Заб. След приключване на изпълнение на договора за професионално обучение обученият е длъжен да направи заявка за вписване в Регистъра и прилага копие от

договора. Тази регистрация е безплатна и вписването в Регистъра е предпоставка за полагане на заключителния изпит.

Финансиране: Финансирането е смесено – публично (училището) и частно (предприятието). По правило средствата за заплати за учителите в професионалното училище се поемат от федералните провинции. Самата община или област, на територията на която се намира училището, поема разходите за административния персонал. Частните професионални училища получават съгласно регламенти на федералните провинции финансови помощи за покриване на разходи за консумативи и персонал. Предприятията финансират разходите за професионалното обучение при тях (материали и персонал). Предвид критиките за това, предприятията да носят сами тежестите на обучението при тях, възникват надфирмени центрове за практическо обучение, които получават финансови помощи от федералното правителство и съответната федерална провинция. Като противодействие на тенденцията да намалява броя на предприятия за обучение търговско-промишлените камари поемат допълнителни компетенции.